

The
Booker
Prize
2023
Shortlisted

Paul Murray

ΤΟ
ΤΣΙΜΠΗΜΑ

ΤΗΣ
ΜΕΛΙΣΣΑΣ

Μυθιστόρημα

Μετάφραση:
Κλαίρη Παπαμιχαήλ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το τσίμπημα της μέλισσας**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The bee sting

Από τις Εκδόσεις Hamish Hamilton, an imprint of Penguin Books, Δουβλίνο 2023

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Paul Murray

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Κλαίρη Παπαμχαήλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρίστος Κυθρεώτης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Jon Gray

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Κωνσταντίνος Καπένης

© Paul Murray, 2023

© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Istock

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2025

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2025

ISBN 978-618-01-5887-8

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Since 1979

Head Office:

121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr

psychogios.gr

Paul Murray

το τσίμπημα της μέλισσας

Μετάφραση: Κλαίρη Παπαμιχαήλ

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε
με τη στήριξη του Ireland Literature

ΣΙΛΒΙΕΣ

Στη διπλανή πόλη, ένας άντρας είχε σκοτώσει την οικογένειά του. Είχε καρφώσει τις πόρτες ώστε να μην μπορέσουν να βγουν έξω· οι γείτονες τους άκουσαν να τρέχουν από δωμάτιο σε δωμάτιο, ουρλιάζοντας και ζητώντας έλεος. Αφού εκείνος τους καθάρισε, έστρεψε το όπλο πάνω του.

Όλοι γι' αυτό μιλούσαν – τι άνθρωπος ήταν δυνατόν να κάνει κάτι τέτοιο, τι μυστικά θα πρέπει να έκρυβε. Κυκλοφορούσαν διάφορες φήμες για γκόμενες, εξαρτήσεις, κρυφά αρχεία στον υπολογιστή του.

Η Ιλέιν είπε απλώς πως ήταν απορίας άξιο που δε συνέβαινε συχνότερα κάτι τέτοιο. Έχωσε τους αντίχειρες στα θηλύκια του τζιν της και κοίταξε τον μίζερο κεντρικό δρόμο της πόλης. Θέλω να πω, πρόσθεσε, έτσι τουλάχιστον κάτι *κάνεις*.

Η Κας κι η Ιλέιν γνωρίστηκαν στο μάθημα της χημείας, όταν η Ιλέιν έχυσε ιώδιο στο έκζεμα της Κας κατά τη διάρκεια ενός πειράματος. Ήταν ατύχημα· έκλαψε περισσότερο από την Κας κι επέμεινε να τη συνοδεύσει στη νοσοκόμα. Από τότε έγιναν φίλες. Κάθε πρωί η Κας περνούσε από το σπίτι της Ιλέιν και πήγαιναν παρέα στο σχολείο. Την ώρα του μεσημεριανού, σήκωναν τις μακριές τους φούστες και τριγύριζαν στο σουπερμάρκετ, κι από τον φούρνο του έπαιρναν κρουασάν τα οποία εξαφάνιζαν ώσπου να φτάσουν στο ταμείο. Τα βράδια πήγαιναν η μια στο σπίτι της άλλης για να μελετήσουν.

Η Κας ένιωθε σαν να ήξερε την Ιλέιν μια ζωή· τους φαινόταν παράξενο που δεν ήταν από πάντα φίλες. Οι ζωές τους είχαν μια ομοιότητα σχεδόν απόκοσμη. Και τα δυο κορίτσια προέρχονταν από γνωστές οικογένειες της πόλης: ο Ντίκι, ο πατέρας της Κας, είχε την τοπική αντιπροσωπεία της Φολκσβάγκεν, ενώ ο μπαμπάς της Ιλέιν, ο Μπιγκ Μάικ, ήταν επιχειρηματίας και κτηνοτρόφος. Και τα δυο κορίτσια ήταν λίγο ψηλότερα από τον μέσο όρο· και τα δυο ήταν έξυπνα, και μάλιστα έρχονταν συνέχεια πρώτα στην τάξη τους. Και οι δυο σκόπευαν κάποια μέρα να φύγουν από δω και να μην ξαναγυρίσουν ποτέ.

Η Ιλέιν είχε χρυσαφένια μαλλιά, πράσινα μάτια, τέλειο σώμα. Τα ρούχα που αγόραζε απ' το διαδίκτυο της πήγαιναν πάντα τέλεια, λες κι είχαν φτιαχτεί μ' εκείνη κατά νου. Γράφοντας για την Ιλέιν στο ημερολόγιό της, η Κας χρησιμοποιούσε λέξεις όπως *χάρη και σιλ*. Είχε αυτό που οι Γάλλοι έλεγαν *je ne sais quoi*.^{*} Ακόμα κι όταν έκοβε τα νύχια των ποδιών της, έδειχνε σαν να 'τρωγε ένα ροδάκινο.

Όποτε η Κας πήγαινε στο σπίτι της Ιλέιν, κάθονταν στο υπνοδωμάτιό της με αναμμένη τη λάμπα καρουσέλ και χάζευαν την ιστοσελίδα της Μις Υφήλιος (Ιρλανδία). Η Ιλέιν σκεφτόταν σοβαρά να πάρει μέρος στον διαγωνισμό, αν και όχι τόσο για τον τίτλο όσο για τις ευκαιρίες που ενδεχομένως θα της πρόσφερε. Η περσινή νικήτρια διαφήμιζε τώρα κάτι χυμούς.

Η Κας πίστευε πως η Ιλέιν ξεπερνούσε όλες τις υποψήφιες που παρουσιάζονταν διαδικτυακά. Ήταν όμως ζόρικο. Καθεμιά από τις κοπέλες που συναγωνίζονταν για τον τίτλο της Μις Υφήλιος (Ιρλανδία), κι έπειτα για τον τίτλο της Μις Υφήλιος σ' όλο τον κόσμο και το σύμπαν γενικά, είχε ξεπεράσει κάποια αντιξοότητα. Μια ήταν πρόσφυγας από έναν πόλεμο στην Αφρική. Μια άλλη είχε χρειαστεί να χειρουργηθεί πολύ μικρή. Μια πάρα πολύ αδύνατη υποψήφια ήταν κάποτε πολύ χοντρή. Η αντιξοότητα

* Γαλλικά στο πρωτότυπο: *κι εγώ δεν ξέρω τι*. (Σ.τ.Μ.)

έπρεπε να είναι σοβαρή, όπως μια μαθησιακή δυσκολία, όχι όμως και πραγματικά σοβαρή, όπως να σ' έχει αλυσοδέσει ένας παιδόφιλος σε κάποιο υπόγειο. Το έκζεμα της Κας θα ήταν μια τέλεια αντιξοότητα: αναρωτιούνταν αν θα μπορούσε να το μεταδώσει στην Ιλέιν έτσι και κολλούσε το δέρμα της πάνω στο δικό της για αρκετή ώρα. Μα δε φάνηκε να πιάνει. Η Ιλέιν θεωρούσε άδικη την προϋπόθεση της αντιξοότητας. Άμα το σκεφτόσουν, ήταν σχεδόν σαν να 'καναν διακρίσεις, έλεγε.

Η οικονόμος χτύπησε την πόρτα για να ενημερώσει πως είχε έρθει η ώρα για το μάθημα κολύμβησης της Ιλέιν. Εκείνη έκανε μια γκριμάτσα. Η πισίνα ήταν πάντα γεμάτη χαντζαπλάστ και γέρους. Να κατάγεςαι από εδώ, έλεγε. Αυτό κι αν είναι αντιξοότητα.

Η Ιλέιν απεχθανόταν την πόλη τους. Οι πάντες ήξεραν τους πάντες, όλοι γνώριζαν τι έκανες: όταν περπατούσες στον δρόμο, οι άνθρωποι στ' αμάξια έκοβαν ταχύτητα για να δουν ποιος είσαι και να σου γνέψουν. Δεν υπήρχαν κανονικά μαγαζιά: αντί για McDonald's και Starbucks, είχαν Binchy Burgers και Mangan's Café, πίσω από τους πάγκους δούλευαν οι ιδιοκτήτες και ρωτούσαν τι κάνουν οι γονείς σου. Για να αγοράσεις μια λουκανικόπιτα, πρέπει να πεις σε κάποιον την ιστορία της ζωής σου, παραπονιόταν.

Δε θα πείραζε και τόσο που η πόλη ήταν μικρή αν οι κάτοικοί της ήταν λίγο πιο κοσμοπολίτες. Το μόνο τους ενδιαφέρον, όμως, εκτός από τη γεωργία και την ευημερία του εργοστασίου μικροτοίπ, ήταν τα κέλτικα αθλήματα. Φούτμπολ, χέρλινγκ, καμόγκι, η κομητεία, το κύπελλο, οι κάτω των 19 – μόνο γι' αυτά συζητούσαν διαρκώς όλοι. Η Ιλέιν σιχαινόταν την Κέλτικη Αθλητική Ομοσπονδία. Δεν ήταν καλή στα αθλήματα, παρά τη χάρη που διέθετε. Ήταν πάντα η τελευταία που σκαρφάλωνε στο σκοινί την ώρα της γυμναστικής: στο λακρός, περιοριζόταν στα πλάγια, όπου κατσούφιαζε, τίνιζε τα μαλλιά της και περιφερόταν απρόθυμα μπρος πίσω ανάλογα με τη γενική κατεύθυνση της δράσης, σαν υπέροχο φύλλο φτέρης στον βυθό ενός φασαριόζικου, μαινόμενου ωκεανού.

Η Επιτροπή για Νοικοκυρεμένες Πόλεις, στην οποία ήταν μέλος η μητέρα της Κας, έλεγε συνέχεια μαλακίες για το φυσικό κάλλος της περιοχής, αλλά η Ιλέιν δεν το έχαβε αυτό. Στα δικά της μάτια, η φύση ήταν τόσο άθλια όσο και τα σπορ. Πώς *φούτωναν* όλα έτσι; Και τα διάφορα σπαρτά, ή ό,τι άλλο, πέθαιναν και την επόμενη χρονιά *ξαναφύτρωναν*; Κανείς άλλος δεν αντιλαμβανόταν πόσο ανατριχιαστικό ήταν αυτό;

Δεν είμαι αρνητική, έλεγε. Θέλω απλώς να ζήσω σε ένα μέρος με ωραίο καφέ, όπου δε θα είμαι υποχρεωμένη να βλέπω τη φύση και δε θα μοιάζουν όλοι σαν να φτιάχτηκαν από λιωμένες πατάτες.

Ούτε και την Κας τη συνάραπαζε η Κέλτικη Αθλητική Ομοσπονδία και συμφωνούσε για τη γενική έλλειψη του *je ne sais quoi*. Γι' αυτήν, ωστόσο, η παρουσία της Ιλέιν αρκούσε για να σβήσει τα μειονεκτήματα της πόλης.

Πρώτη φορά στη ζωή της αισθανόταν τόσο συνδεδεμένη με κάποιον. Όταν αντάλλαζαν μηνύματα τα βράδια – υπήρχαν φορές που ξαγρυπνούσαν ως τις δύο τη νύχτα –, συντονίζονταν τόσο απόλυτα, λες κι ήταν ο ίδιος άνθρωπος. Αν η Ιλέιν έγγραφε στην Κας ΤΙ ΣΚΑΤΑ είχε εκείνο το πουλόβερ σήμερα, εκείνη καταλάβαινε αμέσως ποιανού το πουλόβερ εννοούσε: μια και μοναδική λέξη, δίχως καμιά εξήγηση, όπως *μπακατέλα* ή *μουνόφιλο*, την έκανε να γελάει τόσο δυνατά, ώστε την άκουγε ο μπαμπάς της από την άλλη μεριά του διαδρόμου κι έμπαινε στο δωμάτιό της και της έλεγε να πέσει για ύπνο. Από κάποιες απόψεις, αυτή ήταν η καλύτερη ώρα – καλύτερη ακόμα κι απ' όταν ήταν κάπου μαζί. Ξαπλωμένη στο κρεβάτι, με τα μηνύματα να πετάνε ανάμεσά τους, η Κας αισθανόταν πως πετούσε κι αυτή, ψηλά πάνω από την πόλη, σ' έναν ανόθευτο χώρο που ανήκε αποκλειστικά σ' αυτή και στην καλύτερή της φίλη.

Τις περισσότερες ημέρες πήγαιναν στο σπίτι της Ιλέιν μετά το σχολείο, αλλά μερικές φορές, έτσι για αλλαγή, η Ιλέιν ήθελε να πάνε στις Κας. Της άρεσε να την αράζει στην κουζίνα και να μι-

λάει με την Ιμέλντα – έτσι αποκαλούσε τη μητέρα της Κάσι, «Ιμέλντα», τόσο χαλαρά και φυσικά ώστε ύστερα από λίγο το καθέρωσε κι η Κας. Σου πάνε τόσο πολύ αυτά τα τζιν κολάν, Ιμέλντα, έλεγε. Α, αλήθεια το πιστεύεις; απαντούσε η μαμά της Κας / η Ιμέλντα και έγερνε πίσω με απίστευτη χάρη για να περιεργαστεί τα μπούτια της από πίσω. Δεν ήμουν πολύ σίγουρη για τις ρίγες. Οι ρίγες το κάνουν αυτό που είναι, δήλωνε η Ιλέιν κι η Ιμέλντα χαιρόταν πολύ.

Η μητέρα της Κας ήταν διάσημη καλλονή. Είχε κι αυτή ξανθά μαλλιά και πράσινα μάτια. Είναι πολύ αλλόκοτο που είναι δικιά σου μαμά, έλεγε η Ιλέιν. Δε θα ήταν πολύ πιο λογικό να είμαι εγώ κόρη της;

Τότε θα ήμασταν αδελφές! χαιρόταν η Κας.

Όχι, εννοώ αντί για σένα, διευκρίνιζε η Ιλέιν.

Λοιπόν: η Κας δεν ήταν σίγουρη πώς της φαινόταν αυτό. Γεγονός ήταν, πάντως, πως η Ιλέιν τα πήγαινε καλύτερα με τη μητέρα της απ' ό,τι η ίδια. Η Ιμέλντα έδινε πρόθυμα κρέμες προσώπου στην Ιλέιν για να τις δοκιμάζει· αντάλλαζαν μυστικά ομορφιάς και συμβουλές για τα διάφορα προϊόντα. Σ' αυτές τις συζητήσεις, η Κας καθόταν απλώς και άκουγε. Τίποτα δεν πιάνει στην επιδερμίδα της, έλεγε η Ιμέλντα. Εξαιτίας του εκζέματος. Είναι πραγματική αντιξοότητα, συμφωνούσε η Ιλέιν.

Μια φορά, η Ιμέλντα είχε πάρει μαζί της τα κορίτσια στο Δουβλίνο για τις προ-εκπτώσεις. Η έκπτωση δεν είχε αναγραφεί ακόμη στις ταμπέλες με τις τιμές· μονάχα οι πλατινένιοι πελάτες τις ήξεραν. Η Ιλέιν ήταν ολοφάνερα συνεπαρμένη γι' αυτό το μυστικό προνόμιο έναντι των άλλων καταναλωτών· έβλεπε την Ιμέλντα στις ράγες με τα ρούχα, να τα ξεπετάει ανελέητα σαν αυτοκράτειρα στο σκλαβοπάζαρο, λες και μπορούσε να διακρίνει τις διαφορές, λες και την περιτύλιγε μια αύρα, μια πλατινένια λάμψη.

Η Κας δεν καταλάβαινε απόλυτα αυτή τη λατρεία για την Ιμέλντα. Κατά τη γνώμη της, η Ιλέιν ήταν πολύ ωραιότερη από τη μητέρα της. Ναι, αλλά η μαμά σου θα πρέπει να είναι τουλάχισ-

στον τριάντα τεσσάρων, της εξήγησε η Ιλέιν. Θέλω να πω, κατάφερε να διατηρήσει την ομορφιά της.

Η Ιλέιν θεωρούσε ότι η δική της μητέρα δεν είχε γεράσει καλά και κάποτε ομολόγησε πως ο «μεγαλύτερος φόβος» της ήταν ότι κι η δικιά της ομορφιά θα ήταν περαστική, κι ύστερα η ίδια θα περνούσε την υπόλοιπη ζωή της σαν αυτούς τους λούμπεν παταάνθρωπους που έβλεπε να σέρνουν τα καροτσάκια τους στο πάρκινγκ του Lidl.

Ήταν αλήθεια: ακόμα και τώρα, με δυο παιδιά, η Ιμέλντα είχε εντυπωσιακή απήχηση στον κόσμο. Στον δρόμο οι γυναίκες γύριζαν και τη χάζευαν με λατρεία, λες κι έβλεπαν μια εκθαμβωτική αθλητική φιγούρα. Οι άντρες κοντοστέκονταν και τραύλιζαν, με τις κόρες των ματιών τους να διαστέλλονται και τα χείλη τους να τρεμουλιάζουν από θαυμασμό, σαν να προσπαθούσαν να σπρώξουν προς τα έξω μια ανείπωτη λέξη.

Η απήχηση της Κας, από την άλλη, δεν ήταν εντυπωσιακή, ενώ όποτε έλεγε στον κόσμο πως η Ιμέλντα ήταν μητέρα της, την κοιτούσαν έντονα για μια στιγμή, λες και πάσχιζαν να λύσουν γρίφο, κι έπειτα της χάιδευαν συμπονετικά το χέρι κι έλεγαν, 'Ωστε εσύ έμοιασες στον πατέρα σου, λοιπόν.

Η Ιλέιν υποστήριζε ότι δεν ήταν μονάχα θέμα εμφάνισης. Η Ιμέλντα διέθετε επίσης μια αύρα μυστηρίου, έναν μαγνητισμό.

Δεν μπορώ να πιστέψω ότι παντρεύτηκε τον μπαμπά σου, είπε με ειλικρίνεια.

Κι η Κας δυσκολευόταν να το πιστέψει μερικές φορές – πως ο μπαμπάς της, ο τόσο καλόκαρδος κι ευαίσθητος, είχε ξετρελαθεί με την εκατό τοις εκατό επιφανειακή γοητεία της Ιμέλντα σαν οποιονδήποτε άλλο βλάκα. Δεν ήθελε να υποτιμήσει τη μητέρα της στα μάτια της Ιλέιν. Ταυτόχρονα, δεν καταλάβαινε πώς γινόταν να πιστεύει η Ιλέιν ότι η Ιμέλντα διέθετε μια αύρα μυστηρίου. Όσο χρόνο περνούσε με τη μητέρα της, άκουγε έναν ασταμάτητο σχολιασμό για το περιεχόμενο του μυαλού της – έναν ακατάσχετο βομβαρδισμό από σκέψεις και υπόγειες σκέψεις και τυ-

χαίες παρατηρήσεις, που η καθεμιά ήταν ασήμαντη, μα όλες μαζι έμοιαζαν σαρωτικές. Πρέπει να σου κλείσω ραντεβού για ηλεκτρολόγηση, γι' αυτό το μουστακάκι που βγάζεις, έλεγε· κι έπειτα, ενώ εσύ ήσουν ακόμη έξαλλη, Αυτά είναι τουλίπες ή μιγκόνιες; Να η Μαρί Ντέβλιν, βλέπεις πως δεν έχει την παραμικρή αίσθηση του στιλ. Άραβας είναι αυτός; Έχουμε γεμίσει Άραβες εδώ πέρα. Πού είναι εκείνο το μέρος με το φανταστικό τσάντι; Η Κέι Κόννορ μου είπε ότι η Αν Μπλάνι έχασε βάρος, αλλά ο γιατρός είπε πως έχασε το λάθος βάρος. Θα 'χε ήλιο σήμερα, υποτίθεται, μα δε βλέπω ίχνος λιακάδας. Άραγε οι Άραβες επινόησαν το τσάντι; Και συνέχιζε ακατάπαυστα – ακούγοντάς την, ένιωθες σαν να βάδιζες μέσα σε χιονοθύελλα, σε μια καταιγίδα από φρενιασμένα άσπρα τίποτα που σε τύφλωναν εντελώς.

Ειλικρινά, θα προτιμούσε χίλιες φορές να μην πατούσε ποτέ στο σπίτι της η φίλη της, και μετά το σχολείο να πήγαιναν αποκλειστικά στο σπίτι της Ιλέιν, όπου η οικονόμος τους, η Ογκουστίνια, τους έφτιαχνε παγωμένους καφέδες και την άραζαν στην κρεβατοκάμαρα της Ιλέιν, χαζεύοντας την ιστοσελίδα της Μις Υφήλιος (Ιρλανδία), κουβεντιάζοντας κόλπα για το σεξ που δεν είχαν χρησιμοποιήσει ποτέ, βαθμολογώντας τα ωραιότερα αγόρια από το γυμνάσιο στον παρακάτω δρόμο.

Ταυτόχρονα, ήξερε ότι έπρεπε να νιώθει ευγνωμοσύνη για την αδιαμφισβήτητη αίγλη της μητέρας της – ευγνώμων που είχε κάτι στη ζωή της το οποίο ζήλευε η φίλη της, ειδικά τώρα.

Γεγονός ήταν πως οι ζωές τους δεν έμοιαζαν και τόσο όσο φανταζόταν η Ιλέιν. Ναι, είχαν την ίδια ρακέτα του τένις, το ίδιο μπουρνουζέ χούντι σε ροδακινί απόχρωση. Μολονότι, όμως, η Ιλέιν δε φαινόταν ακόμη να το συνειδητοποιεί, ορισμένα από τα άλλα τους κοινά ήταν πράγματα που είχαν κοινά *παλιότερα*. Και οι δυο οικογένειες είχαν Βραζιλιάνες οικονόμους. Μα η Μαριάνα είχε φύγει για «να επισκεφτεί την οικογένειά της» εδώ κι έναν χρόνο, κι η Κας ήξερε πως δε θα ξαναγύριζε ποτέ. Η Κας μπορούσε να πει πού βρισκονταν τα καλύτερα μαγαζιά στη Νέα Υόρ-

κη κι οι ωραιότερες παραλίες στην Καπ Ντ' Αντίμπ· όμως στα μπράτσα της Ιλέιν ξεθώριαζε το μαύρισμα από τις διακοπές της, ενώ τα μπράτσα της Κας, τα οποία απέφευγε να κοιτάζει, ήταν ασπρουλιάρικα ανάμεσα στα μπαλώματα του εκζέματος, σχεδόν πανομοιότυπα με το ύφασμα της απαίσιας σχολικής μπλούζας.

Στην αρχή, όταν πήρε χαμπάρι πως οι δουλειές «έκοψαν λιγάκι», όπως το είχε θέσει ο μπαμπάς της, σκέφτηκε ότι ίσως να μην ήταν κι άσχημα. Η Ιλέιν της είχε ομολογήσει πρόσφατα ότι, προτού γίνουν φίλες, νόμιζε πως η Κας κι η οικογένειά της ήταν καβαλημένοι. Όχι μόνο εγώ, έσπευσε να εξηγήσει. Αυτό πιστεύει ο περισσότερος κόσμος.

Η Κας είχε φρικάρει. Ήξερε πως η οικογένειά της είχε λεφτά, η ίδια όμως ποτέ δε φερόταν λες κι αυτό την έκανε ξεχωριστή. Έτσι και προσγειώνονταν λιγάκι, τότε η Ιλέιν θα καταλάβαινε ότι η ίδια δεν προσπαθούσε να το παίξει ανώτερη, ούτε να βρισκείται μονίμως στο επίκεντρο.

Μα η προσγείωση γρήγορα έγινε συντριβή. Μια ατμόσφαιρα αγωνίας άρχισε να αιωρείται πάνω από την αντιπροσωπεία. Και πόσο της άρεσε να πηγαίνει εκεί! Χάζευε από μια άκρη τα εκτυφλωτικά σασί των αυτοκινήτων, τόσο λαμπερά καινούργια, σχεδόν συγκλονιστικά. Κι έπειτα καθόταν μέσα στα μοντέλα της έκθεσης και φανταζόταν μια διαφορετική ζωή με το καθένα: πριγκίπισσα, εξερευνητρια, επιστήμονας, νεράιδα. Τώρα, αδύνατον να το αντέξει. Τα παραμελημένα, απούλητα αυτοκίνητα, λάμποντας ακόμη απελπισμένα, της θύμιζαν αδέσποτα σκυλιά στον μπόγια που περιέμεναν την ευθανασία.

Ο μπαμπάς έκανε ότι μπορούσε για να την παρηγορήσει. Θα βελτιωθούν τα πράγματα, έλεγε. Όλα είναι κύκλος. Αυτό όμως έσφιγγε κι άλλο τον κόμπο στο στομάχι της.

Ο Ντίκι Μπαρνς δεν το 'χε με τις πωλήσεις. Συχνά, όταν η Κας περνούσε από την αντιπροσωπεία, τον έβλεπε να κάθεται στο γραφείο του και να διαβάξει κάποιο βιβλίο. Κι ήταν σχεδόν χειρότερο έτσι και τύχαινε να έχει πελάτη. Αν κάποιος ήθελε και-

νούργιο αυτοκίνητο, εκείνος τον έστρεψε προς τα μεταχειρισμένα. Αν ήθελε μεταχειρισμένο, τον κατεύθυνε προς τα μικρότερα μοντέλα, τα πιο φτηνά. Τον είχε ακούσει πάνω από μία φορά να αποτρέπει ανθρώπους από αγορές.

Όταν του το επισήμαιναν, ο Ντίκι αρεσκόταν να επαναλαμβάνει τα λόγια του πατέρα του, του παππού της Κας, ο οποίος έλεγε ότι το κλειδί σε μια επιχείρηση δεν είναι να πουλάς αυτοκίνητα, αλλά να χτίζεις σχέσεις. Έτσι και σ' εμπιστευτεί ο πελάτης, ισχυριζόταν, μένει μαζί σου μια ζωή. Και για απόδειξη έδειχνε τον δρόμο, όπου κάθε τρίτο αυτοκίνητο που περνούσε είχε στο πίσω τζάμι του το αυτοκόλλητο Αυτοκίνητα Μόρις Μπαρнс.

Τώρα, όμως, οι πελάτες είχαν πάψει να έρχονται.

Δεν έφταιγε ο μπαμπάς. Είχε γίνει κραχ. Αυτή τη λέξη έλεγαν στις ειδήσεις: έκανε την Κας να σκέφτεται κάτι αιφνίδιο κι εκρηκτικό, σαν αμάξι που πέφτει πάνω σε τοίχο. Μα αυτό το κραχ ήταν αργό –και μάλιστα συνεχιζόταν εδώ και χρόνια– και τίποτα δεν είχε εκραγεί. Δεν είχε συμβεί κάτι εμφανές, αλλά με κάποιον τρόπο, εξαιτίας αυτού του κραχ, δεν υπήρχαν λεφτά. Ακόμα και στις τράπεζες είχαν τελειώσει τα λεφτά. Πέρσι, το εργοστάσιο μικροσίπ είχε απολύσει εκατό άτομα· τα μισά καταστήματα στη Μείν Στριτ είχαν μια κόλλα Α4 στη βιτρίνα, που ευχαριστούσε τους πελάτες για την πολύχρονη προτίμησή τους. Όλοι τραβούσαν το ίδιο κουπί.

Κι όμως, κάποιοι άνθρωποι ήταν σε διαφορετική βάρκα.

Ο μπαμπάς της Ιλέιν είχε «συνεργαστεί» μ' έναν εργολάβο σ' ένα μικρό συγκρότημα κατοικιών, χτισμένο στο δάσος πίσω από το οικοπέδο που ανήκε στην οικογένεια της Κας. Τώρα ο εργολάβος είχε χρεοκοπήσει και τα μισοτελειωμένα σπίτια σάπιζαν· η Ιλέιν της είπε ότι ο Μπιγκ Μάικ περνούσε πια τρεις μέρες την εβδομάδα στο Δουβλίνο, μαλώνοντας με δικηγόρους. Πάντως, εκτός από τις καλοκαιρινές διακοπές στη Γαλλία, βρήκε τον τρόπο να πάει την οικογένειά του για σκι κατά τη διάρκεια της φθινοπωρινής αργίας του σχολείου· τους περίμενε πάντα ο

αστακός τους στο ντελικατέσεν και κάθε Κυριακή κάθονταν μπροστά μπροστά στη Θεία Λειτουργία.

Ο άνθρωπος είναι ένας απατεώνας και μισός, έλεγε η μητέρα της. Δεν άντεχε με τίποτα τον Μπιγκ Μάικ με το αυτάρεσκο χαμόγελό του και τις επενδύσεις του και τις Gucci καουμπούκες μπότες του. Δεν ήταν παρά ένας χοντράνθρωπος που μεγάλωσε με ελεημοσύνες της Λέσχης Λάιονς!

Ήξερε, όμως, να βάζει το μυαλό του να δουλεύει, κάτι που δεν μπορούσε να πει για μερικούς μερικούς.

Η μητέρα της Κας δεν διαχειριζόταν καλά αυτή την κατάπτωση. Ήταν πάντα μια φιλότιμη καταναλώτρια. Ήξερε ονομαστικά όλους τους διανομείς της πόλης· η ντουλάπα-δωμάτιο που είχε ήταν ένας μυστικός παράδεισος με αφόρετα πουλόβερ και εσάρπες, μπότες που στριμώχνονταν στις παπουτσοθήκες σαν ζαλισμένες χορεύτριες που περίμεναν να ξεχυθούν στη σκηνή. Τώρα, όπως είχαν τα πράγματα, δεν μπορούσε να ψωνίσει ούτε καν στις εκπτώσεις. Για την Ιμέλντα, αυτό ισοδυναμούσε με θανατική ποινή. Ως επί το πλείστον, είχε πάψει να βγαίνει έξω, με εξαίρεση τις συναντήσεις της Επιτροπής για Νοικοκυρεμένες Πόλεις, που γίνονταν στο πίσω δωμάτιο της μπουτίκ Olivia Smythe στη Μείν Στριτ.

Στο σπίτι, όπου δεν την έβλεπε κανείς, βυθιζόταν σε μαύρη και άθλια διάθεση. Ξάπλωνε στον καναπέ μ' ένα περιοδικό στερεωμένο στα σταυρωμένα της πόδια, γυρίζοντας τις σελίδες τόσο δυνατά ώστε την άκουγε η Κας από τον πάνω όροφο. Έπειτα, στενάζοντας συγχυσμένη, το πετούσε στην άκρη και πήγαινε αγέρωχη από δωμάτιο σε δωμάτιο, κροταλίζοντας τα δάχτυλά της –«ενεργή», αλλά χωρίς να έχει τίποτα να κάνει, σαν έφηβη τιμωρημένη να μένει στο σπίτι, ή σαν τσιτωμένη συνταξιούχος σε γηροκομείο– προτού αποφασίσει να κάνει κάτι που εγγυημένα θα την εξόργιζε, όπως να αποπειραθεί να φτιάξει σουφλέ ή να πλέξει κάλτσες.

Η Ιμέλντα δεν άκουγε ειδήσεις. Δεν είχε καμιά όρεξη ν' ακούει

ένα σωρό βλακείες για το παγκόσμιο αυτό ή το οικονομικό εκείνο. Αν μιλάμε για αποτυχημένες επιχειρήσεις, ήξερε πολύ καλά πού να ρίξει το φταίξιμο.

Εδώ και καιρό η Ιμέλντα υποστήριζε πως η Κας κι ο Ντίκι «τα είχαν κάνει πλακάκια». Τους άρεσαν τα βιβλία, οι έξυπνες συζητήσεις. Ένωθε ότι είχαν έναν δεσμό που απέκλειε την ίδια. Τώρα πίστευε πως η Κας είχε στρέψει τον πατέρα της εναντίον της αντιπροσωπείας αυτοκινήτων. Πέρσι, στο μάθημα της γεωγραφίας, η Κας είχε κάνει μια εργασία για την κλιματική αλλαγή. Με τη βοήθεια των γονιών σου, έπρεπε να υπολογίσεις πόσο συνέβαλλε η δουλειά τους στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Ο Ντίκι είχε πέσει με τα μούτρα· λάτρευε τις εργασίες. Κάθονταν στην κουζίνα κι έφτιαχναν έναν κατάλογο όλων των αυτοκινήτων που είχε πουλήσει, υπολόγισαν πόσος άνθρακας είχε χρειαστεί για να κατασκευαστούν και να μεταφερθούν εδώ, μέτρησαν χοντρικά πόσα αέρια του θερμοκηπίου θα απελευθέρωναν κατά μέσο όρο στον χρόνο ζωής τους. Τέλος, πρόσθεσαν τα νούμερα.

Η Κας θυμόταν πολύ ξεκάθαρα εκείνη τη στιγμή. Μέχρι τότε, είχαν περάσει μια χαρά. Τι λες, ρε γαμώτο, είπε ο μπαμπάς. Κοίταξε μια τη φωτογραφία των Αυτοκινήτων Μόρις Μπαρνς που είχε τραβήξει η Κας και μια την εικόνα των μουσκεμένων προσφύγων από το Μπανγκλαντές, που είχε βυθιστεί το χωριό τους. Δεν μπορεί να 'ναι σωστό, παρατήρησε, κοιτώντας πάλι το νούμερο.

Σύμφωνα με την Ιμέλντα, έκτοτε δεν ήταν ποτέ ξανά ο ίδιος. Άρχισε να μαγειρεύει χορτοφαγικά γεύματα και να πηγαίνει στη δουλειά με το ποδήλατο. Παράνοια! αποφάνθηκε η Ιμέλντα. Τι εντύπωση δίνει κάποιος που πουλάει αυτοκίνητα και κυκλοφορεί με ποδήλατο;

Ο ίδιος ο Μόρις, ο παππούς της Κας, χρειάστηκε να γυρίσει από την Πορτογαλία για να μην τον αφήσει να επεκταθεί στις πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Δεν πουλάμε στον Μπγιορν

και την Ανιέτα, τους Σουηδούς αρχιτέκτονες, Ντίκι! του είπε. Εδώ οι άνθρωποι θέλουν ντίζελ! *Τώρα καταναλώνετε ντίζελ*, αυτό είναι το σωστό αυτοκόλλητο! Όχι, τώρα καταναλώνετε φασόλια σόγιας, ανάθεμά τα.

Μα η ζημιά είχε γίνει, είπε η Ιμέλντα. Ποτέ δεν ξαναβρήκε την παλιά του όρεξη. Κι όλα αυτά επειδή το χρυσό του το κορίτσι τον έσυρε στον χορό, πρόσθεσε. Ελπίζω να είσαι ευχαριστημένη, δεσποινίς μου.

Η Κας δεν μπορούσε να το αρνηθεί: την είχε προβληματίσει πολύ η εργασία αυτή. Δεν ήταν μόνο τα αυτοκίνητα· κι η ίδια χωμένη ως τον λαιμό ήταν. Χαζεύοντας στο Instagram, τρώγοντας ένα παγωτό, ανάβοντας μια λάμπα: διαπίστωνε ότι όλη της η ζωή, και η πιο συνηθισμένη πράξη της, άφηνε ένα τοξικό αποτύπωμα – λες κι είχε έναν ληστρικό σκιάδη εαυτό που στραγγάλιζε τον κόσμο στον οποίο ζούσε. Περιφερόταν στενοχωρημένη επί ολόκληρες εβδομάδες, παραλυμένη από το πόσο αναπόδραστο ήταν το κακό που έκανε. Στεκόταν στο κατώφλι του πίσω κήπου, κοιτώντας τα λουλούδια, το γρασίδι και τα δέντρα στο βάθος, και φανταζόταν τα πάντα να γίνονται μαύρα, τα πουλιά και τα έντομα να πέφτουν από τον ουρανό. Ακόμα και τις καλές μέρες, όπως τότε που η Ιλέιν της έδωσε ένα βραχιόλι που το είχε διπλό, θυμόταν ξαφνικά όλα τα ζώα που κινδύνευαν να εξαφανιστούν και πώς η γη θα πλημμύριζε και τα πάντα ήταν καταδικασμένα – εξαιτίας της οικογένειας Μπαργς.

Ωστόσο, ήταν αρκετά μεγάλη πια ώστε να αντιλαμβάνεται ότι το διεθνές εμπόριο αυτοκινήτων δεν είχε μείνει στάσιμο εξαιτίας του μαθήματος γεωγραφίας της Μεταβατικής Χρονιάς της. Συμβαίνει σ' όλο τον κόσμο, μαμά, της εξήγησε. Δε φταίει ο μπαμπάς. Είναι παγκόσμιο φαινόμενο.

Παγκόσμιο φαινόμενο και αλλεργία στη δουλειά, είπε η Ιμέλντα.

Γι' αυτό η Κας αισθανόταν τέτοια νευρικότητα όποτε η Ιλέιν ερχόταν σπίτι. Η διάθεση της μητέρας της κλυδωνιζόταν όπως το φανάρι ενός πλοίου εν μέσω καταιγίδας. Ποιος ξέρει τι θα μπορούσε να πει; Ήταν πολύ πιθανόν ν' αρχίσει να παραπονιέται για τον Ντίκι μπροστά στην Ιλέιν και να της ξεφύγει η αλήθεια. Και τότε τι θα γινόταν; Τι θα έκανε η Ιλέιν; Θα άλλαζε γνώμη για την Κας; Θα εξακολούθουσε να την έχει φίλη, τώρα που οι ζωές τους δεν ήταν πια ίδιες;

Προσπάθησε να αποτρέψει την Ιλέιν από τις επισκέψεις στο σπίτι της· υπονόμεινε διακριτικά τη μητέρα της όποτε μπορούσε. Όμως –παρότι πρόσφατα της είχε τελειώσει η τονωτική λοσιόν και παραπονιόταν πως το πρόσωπό της ήταν ξερό σαν ασφαλτός–, η Ιμέλντα παρέμενε όμορφη κι η Ιλέιν είχε ακόμη εμμονή μαζί της.

Η Ιλέιν ήταν αυτή που πρόσεξε τις φωτογραφίες του γάμου.

Βρίσκονταν στο καλό δωμάτιο, όπου κανονικά δε θα 'πρεπε να βρίσκονται· η Κας κι ο Πι Τζέι επιτρεπόταν να μπαίνουν εκεί μόνο όταν είχαν επισκέπτες, αυτός ήταν ο κανόνας. Υπήρχε ένας τεράστιος καναπές από τικουάζ βελούδο, ένας κρυστάλλινος πολυέλαιος, ένα σωρό τραπεζάκια φορτωμένα με πορσελάνινα διακοσμητικά. Το ράφι του τζακιού ήταν γεμάτο φωτογραφίες της οικογένειας σε διάφορες χρονικές στιγμές· ο Μόρις κι η Πέγκι με γυαλιά ηλίου στο κατάστρωμα ενός γιοι· ο Ντίκι κι ο Φρανκ νήπια με ασορτί φόρμες· ο Φρανκ με τη στολή των κάτω των 19 (Τόσο σέξι είναι, σχολίασε η Ιλέιν, που δείχνει όμορφος ακόμα και με το πουλόβερ της Κέλτικης Αθλητικής Ομοσπονδίας)· η Πρώτη Αγία Μετάληψη της Κας, η Πρώτη Αγία Μετάληψη του Πι Τζέι· ο Ντίκι, η Ιμέλντα και τα παιδιά σε διακοπές περασμένων χρόνων, στη Μάλαγα, στο Σαμονί, στην Ντίσνεϊλαντ, στο Μαρακές, να κάνουν σκι, καταδύσεις, ηλιοθεραπεία, γαϊδουροκαβαλαρία.

Μα πουθενά φωτογραφίες του γάμου, επισήμανε η Ιλέιν.

Η Κας ήταν σίγουρη πως έκανε λάθος· κάπου θα πρέπει να ήταν χωμένες. Έψαξε, όμως, και δε βρήκε.

Μυστήριο, είπε η Ιλέιν.

Το να φωτογραφίζεται ήταν, κυριολεκτικά, ό,τι καλύτερο για τη μητέρα της Κας. Το σπίτι ήταν γεμάτο δωρεάν εφημερίδες κι ιλουστρασιόν περιοδικά, στις πίσω σελίδες των οποίων εμφανίζοταν λαμπερή η Ιμέλντα, στο Σόου Ταλέντων της πόλης, ή στο Χριστουγεννιάτικο Γεύμα της Λάιονς, ή στο καινούργιο κατάστημα Hermès στο Brown Thomas, ή στα εγκαίνια της ανακαινισμένης παμπ Coady's, με τον δήμαρχο ή κάποιον από τις Δημόσιες Σχέσεις, ή με μια από τις φιλενάδες της απ' την Επιτροπή για Νοικοκυρεμένες Πόλεις που δίπλα της φαινόταν ωχρή ή πορτοκαλί ή γεμάτη κυτταρίτιδα. Δεν ήταν απλώς παράξενο να προσπεράσει η μητέρα της την ευκαιρία για φωτογράφιση που της πρόσφερε ο ίδιος της ο γάμος, ήταν εντελώς σοκαριστικό.

Πέρασαν το απόγευμα στο υπνοδωμάτιο της Κας, επινοώντας διάφορες θεωρίες συνωμοσίας, αλλά δεν έβρισκαν καμιά εξήγηση. Το ίδιο βράδυ, η Κας κάθισε στον καναπέ δίπλα στον πατέρα της, που έβλεπε τηλεόραση. Μπαμπά; Έχεις φωτογραφίες από τον γάμο σας;

Είχε κάνει πρόβα τη φράση στον καθρέφτη της, ώστε να φαίνεται όσο γίνεται πιο αδιάφορη.

Στην αρχή, ο μπαμπάς της δεν απάντησε. Χάιδεψε το πιγούνι του με το βλέμμα καρφωμένο στην οθόνη, κι η Κας δεν ήταν καν σίγουρη αν την είχε ακούσει. Έπειτα, πάνω που προβληματιζόταν αν έπρεπε να επαναλάβει την ερώτησή της, Όλο και κάπου θα πρέπει να υπάρχουν, αποκρίθηκε εκείνος. Πρέπει να ψάξω να τις βρω. Και στράφηκε και την κοίταξε με το χαμόγελο που είχε όταν της έλεγε πως το εμπόριο έκανε κύκλους.

Τι κατάν; είπε η Ιλέιν, όταν η Κας της μετέφερε τη συζήτηση. Ναι, ξέρω, συμφώνησε εκείνη.

Μέχρι τότε, πολύ βαθιά μέσα της, η Κας υποψιαζόταν πως η

απάντηση στον γρίφο ήταν κάτι κοινότοπο – ότι οι φωτογραφίες είχαν χαθεί όταν μετακόμισαν, ή πως ο Πι Τζέι είχε χύσει πάνω τους κόλλα, ή συνέβη κάποιο ατύχημα του παλιού καιρού με τα αρνητικά, ή οτιδήποτε τέλος πάντων. Τώρα αναρωτήθηκε αν υπήρχε όντως καμιά συνωμοσία.

Πρέπει να ρωτήσεις τη μαμά σου, δήλωσε η Ιλέιν.

Ναι, είπε η Κας.

Μπορώ να τη ρωτήσω εγώ αν εσύ δε θες, προθυμοποιήθηκε η Ιλέιν.

Θα τη ρωτήσω, υποσχέθηκε η Κας.

Αυτή ήταν η λύση. Η Ιμέλντα δεν ήταν καλή στα ψέματα. Αν η Κας διάλεγε την κατάλληλη στιγμή, το πιο πιθανό ήταν πως η μητέρα της θα της ξεφούρνιζε την αλήθεια.

Εκείνες τις μέρες, ωστόσο, η Κας προσπαθούσε να αποφεύγει τη μητέρα της, η οποία βρισκόταν σε ιδιαίτερα κακή διάθεση. Την περασμένη εβδομάδα, ο Ντίκι είχε πουλήσει το αυτοκίνητό της. Η Ιμέλντα το είχε παρκάρει στην έκθεση αυτοκινήτων, όπως συνήθιζε, κι έφυγε για να κάνει τις δουλειές της· ενώ έλειπε, είχε έρθει ο Μπιγκ Μάικ, ψάχνοντας αυτοκίνητο για την Ογκουστίνα, την οικονόμο. Είπε στον Ντίκι πως ήθελε απλώς ένα μεταχειρισμένο· κι ύστερα το μάτι του έπεσε στο Τουαρέγκ.

Στην πραγματικότητα δεν ήταν δικό της το αμάξι – όπως της είχε επισημάνει επανειλημμένα και μάταια ο μπαμπάς της Κας· σχεδόν έναν χρόνο πάσχιζε να το δώσει. Αν το είχε πουλήσει σε οποιονδήποτε άλλο, ίσως εκείνη να μην είχε θυμώσει τόσο πολύ. Ήταν πεπεισμένη, όμως, ότι ο Μπιγκ Μάικ το αγόρασε επίτηδες, από κακία. Μας το τριβεί στα μούτρα – έτσι ούρλιαζε συνέχεια στον Ντίκι. Όσπου να ηρεμήσει, η Κας θεωρούσε καλύτερο να αποφύγει τις προκλητικές ερωτήσεις και να κρατήσει την Ιλέιν μακριά.

Μα της Ιλέιν δεν της άρεσε να περιμένει. Εκείνη την Κυριακή, έτρεξε γεμάτη έξαψη στην Κας μετά τη λειτουργία, για να της πει πως ο πατέρας της είχε πάει στον γάμο του Ντίκι και της Ιμέλντα πριν από δεκαεπτά χρόνια και ήξερε τι είχε συμβεί.

Είχε συμβεί κάτι; ρώτησε η Κας.

Η Ιλείν δεν μπορούσε να της πει εκείνη τη στιγμή γιατί είχε μπαλέτο. Θα περάσω αργότερα από το σπίτι σου, υποσχέθηκε.

Είναι κάτι άσχημο; επέμεινε η Κας.

Η Ιλείν, όμως, έμπαινε ήδη στο αυτοκίνητο του μπαμπά της.

Όταν η φιλενάδα της χτύπησε το κουδούνι, η Κας φρόντισε ν' ανοίξει εκείνη την πόρτα: οδήγησε βιαστικά την Ιλείν επάνω, προτού τη δει η Ιμέλντα. Είχε έρθει κατευθείαν από το μπαλέτο φορώντας ένα χούντι πάνω από το κορμάκι της. Κάθισε στο πάπλωμα με τα πόδια σταυρωμένα. Για μια στιγμή δε μίλησε.

Η Κας ένιωθε κάπως προσβεβλημένη που η Ιλείν είχε ξεσκεπάσει ένα μυστικό που δικαιωματικά ανήκε σ' αυτή. Τώρα αισθάνθηκε ένα αιφνίδιο τσίμπημα τρόμου. Ίσως οι γονείς της να μην είχαν παντρευτεί καθόλου! Ίσως δεν ήταν καν οι πραγματικοί της γονείς! Λοιπόν; ρώτησε.

Η Ιλείν την κοίταξε με ανέκφραστο βλέμμα. Ύστερα είπε: Ήταν μια μέλισσα.

Τι;

Ήταν μια μέλισσα, επανέλαβε η Ιλείν.

Δεν καταλαβαίνω, είπε η Κας.

Η Ιλείν, με πρόσωπο πολύ σφιγμένο, εξήγησε πως, καθώς ο πατέρας της Ιμέλντα την πήγαινε με το αυτοκίνητο στην εκκλησία, μια μέλισσα μπήκε από το παράθυρο και παγιδεύτηκε στο πέπλο της. Εκείνη άρχισε να φρικάρει, είπε η Ιλείν. Κι ο μπαμπάς της νόμισε ότι δεν ήθελε να παντρευτεί τον Ντίκι.

Όταν τελικά συνειδητοποίησε τι συνέβαινε, σταμάτησε στην άκρη του δρόμου και προσπάθησε να της βγάλει το πέπλο. Όμως είχε πιαστεί στη ζώνη του αυτοκινήτου και δεν κατάφερε να το ελευθερώσει. Κι έτσι βγαίνει από το αμάξι και τρέχει στη μεριά του συνοδηγού, είπε η Ιλείν. Αλλά, πάνω που τελικά το ξεμπλέκει, ακούει μια κραυγή.

Την τσίμπησε; ρώτησε η Κας.

Κατευθείαν στο μάτι, αποκριθήκε η Ιλέιν με κάποια απόλαυση.

Ο πατέρας της Ιμέλντα προσπάθησε να βρει φαρμακείο στη διαδρομή προς την εκκλησία, αλλά το καλύτερο που βρήκε ήταν μια μικρή παμπ, όπου πήρε μια γρανίτα και την έβαλε πάνω στο πρησμένο μάτι ώσπου να φτάσουν. Η γρανίτα δεν έκανε τίποτα κι η Ιμέλντα κράτησε σκεπασμένο το πρόσωπό της με το πέπλο μπαίνοντας μέσα, κι έπειτα καθώς στάθηκε μπροστά στην Αγία Τράπεζα, καθώς αντάλλαξαν τους όρκους τους, ακόμα κι όταν ο Ντίκι πήγε να φιλήσει τη νύφη. Δεν το έβγαλε καθόλου, ούτε στη δεξίωση, είτε η Ιλέιν. Και δεν έλεγε σε κανέναν τι είχε συμβεί. Όλοι νόμιζαν απλώς ότι τα 'χε παίξει.

Χριστέ μου, είπε η Κας.

Ναι, συμφώνησε η Ιλέιν.

Όστε γι' αυτό δεν έβγαλαν φωτογραφίες; ρώτησε η Κας. Τόσο άσχημο ήταν το τσίμπημα;

Ο μπαμπάς μου είπε ότι έμοιαζε σαν να 'χε κολλημένη στο πρόσωπό της την κύστη ενός γουρουνιού, την πληροφορήσε η Ιλέιν ενθουσιασμένη.

Θεούλη μου, ψιθύρισε σκεφτική η Κας.

Έπεσε σιωπή για ένα λεπτό κι ύστερα, ακριβώς την ίδια στιγμή, τα βλέμματά τους συναντήθηκαν. Από τη στιγμή που άρχισαν να γελάνε, τους ήταν αδύνατον να σταματήσουν. Σύντομα κυλιόντουσαν στο πάτωμα: η Κας γελούσε τόσο δυνατά ώστε νόμιζε ότι θα κάνει εμετό.

Μια μέλισσα χωμένη στο πέπλο της μητέρας της! Κολλημένη κυριολεκτικά! Ήταν απίστευτα αστείο, απίστευτα τέλειο! Και το κερασάκι στην τούρτα – δεν το είχε πει ποτέ στα παιδιά της, παρόλο που το 'ξερε ολόκληρη η πόλη. Η Ιμέλντα δεν άντεχε τον ρόλο της πρωταγωνίστριας σ' ένα ανέκδοτο, τόσο ματαιόδοξη ήταν.

Εκείνο το βράδυ, αφού γύρισε στο σπίτι, η Ιλέιν της έστειλε

τη φωτογραφία μιας μέλισσας γκρο πλαν με το μήνυμα, Θα γίνεις δική μου, μελισσούλα μου; Η Κας απάντησε με μια φωτογραφία μέλισσας πάνω σ' ένα νυφικό που έλεγε, Είσαι το μέλι μου, Ιλίεν. Έμειναν άγρυπνες τη μισή νύχτα, στέλνοντας η μια στην άλλη τυχαίες φωτογραφίες με μέλισσες. Η καθεμιά ήταν εξίσου αστεία με την προηγούμενη. Κλείνοντας το τηλέφωνο, ένιωσε εξουθενωμένη αλλά με ωραίο τρόπο, σαν να 'χε σκαρφαλώσει σ' ένα βουνό.

Όταν έσβησε το φως, ωστόσο, η σκηνή πρόβαλε ξανά στο μυαλό της. Αυτή τη φορά έμοιαζε να την παρακολουθεί με τα δικά της μάτια, λες και καθόταν σ' ένα στασιδί στο πίσω μέρος της εκκλησίας. Είδε τη μητέρα της να ανοίγει την πόρτα και να προχωράει στον διάδρομο και, μολονότι φορούσε το πέπλο, η Κας διέκρινε τον εξευτελισμό, τη σύγχυσή της· και το σάστισμα του πατέρα της επίσης, που κοιτούσε με το στόμα ανοιχτό τη μυστηριώδη φιγούρα (ποια ήταν εκεί κάτω;) που επρόκειτο να παντρευτεί. Δεν ήταν πολύ μεγαλύτεροι απ' όσο ήταν τώρα εκείνη· τους λυπήθηκε, ακινητοποιημένους μπροστά στο ιερό της εκκλησίας που γνώριζε τόσο καλά, ενώ οι πάντες τούς κοιτούσαν επίμονα, βγάζοντας τα συμπεράσματά τους.

Λυπήθηκε επίσης και τη μέλισσα. Οι μέλισσες πέθαιναν παντού, σ' ολόκληρο τον κόσμο: ο Πι Τζέι μιλούσε συνέχεια γ' αυτό. Κανείς δεν ήξερε την αιτία, μα ήταν άσχημο, γιατί οι μέλισσες μετέφεραν γύρη από το ένα φυτό στο άλλο και, χωρίς αυτές, η Φύση θα πέθαινε. Εκείνη η συγκεκριμένη μέλισσα πετούσε βουίζοντας χαρωπά, κοιτώντας τη δουλειά της, όταν χωρίς καμιά προειδοποίηση παρασύρθηκε μέσα στο παράθυρο του αυτοκινήτου και στον κόσμο της μητέρας της. Τυλιγμένη στο πέπλο της, στα ξεφωνητά της, θα πρέπει να νόμισε ότι είχε χαθεί στον λαβύρινθο ενός απέραντου λουλουδιού. Μακριά από κάθε σημείο αναφοράς της· δεν υπήρχαν παρά μόνο το πέπλο και το τεράστιο, όμορφο πρόσωπο της μητέρας της. Μπορούσε να νιώσει τον πανικό της μέλισσας, την απελπισμένη επιθυμία της να δρα-

πετεύσει· μπορούσε να δει τα χέρια της μητέρας της να γρονθοκοπούν τον αέρα, καθώς το πλάσμα έκανε την τελευταία του αυτοκτονική απόπειρα να υπερασπιστεί τον εαυτό του, το κεντρί να πάλλεται πάνω στο δέρμα, χύνοντας το ανώφελο δηλητήριό του. Αισθάνθηκε τη ζωή της μέλισσας να σβήνει αργά. Η Φύση πέθαινε, ο κόσμος τέλειωνε. Καθώς την έπαιρνε ο ύπνος, το δικό της κορμί ήταν στο πάτωμα, δίπλα στα μεταξωτά παπούτσια του γάμου της μητέρας της, κι ήδη γινόταν σκόνη.

Ύστερα απ' αυτό, το ενδιαφέρον της Ιλνί για την Ιμέλντα φάνηκε να φθίνει. Η Κας υπέθεσε πως το περιστατικό με τη μέλισσα της είχε αφαιρέσει κάθε μυστήριο. Φοβήθηκε ότι, χωρίς την αίγλη της Ιμέλντα, η Ιλνί θα 'χανε το ενδιαφέρον της και για την ίδια. Ωστόσο, δε συνέβη κάτι τέτοιο· και έπειτα από λίγο καιρό, τα κορίτσια απέκτησαν καινούργια εμμονή.

Μισούσαν ένα σωρό πράγματα στο σχολείο τους – τις φούστες μέχρι τους αστραγάλους, τη μυρωδιά νοσοκομείου, την αφυδατωμένη διευθύντρια, τις προσευχές, τα αθλήματα, τη βαρεμάρα. Η φιλόλογός τους, πάντως, η κυρία Ογκλ, ήταν περισσότερο για να τη λυπούνται παρά για να τη μισούν. Γνωστή επίσης με το παρατσούκλι «η Τελευταία Καλόγρια», ήταν μια γεροντοκόρη που είχε μείνει στο πατρικό της για να φροντίζει τη μητέρα της. Η μητέρα βρισκόταν εδώ και τριάντα χρόνια στο κατώφλι του θανάτου χωρίς να πεθαίνει ποτέ. Οι δυο τους ζούσαν σ' ένα απαίσιο σπιτάκι σε μια πάροδο της Μείν Στριτ· η διδασκαλική τσάντα της κυρίας Ογκλ ήταν γεμάτη δείγματα από ταπετσαρίες και χρωματολόγια που δε θα χρησιμοποιούσε ποτέ.

Ήταν μια τραγική φιγούρα, αλλά δεν έμοιαζε να το αντιλαμβάνεται. Είχε έναν πομπώδη τρόπο και της άρεσε να χρησιμοποιεί πολυσύλλαβες, εξωτικές λέξεις –*μπακατέλα, μελίφθογγος, διακεκομμένος*– σαν περιέργα ντραπαρισμένα μεταξωτά που μπορεί να έβρισκες στη σοφίτα της γιαγιάς σου. Τα πραγματικά της

ρούχα, όμως, δεν ήταν ντραπαρισμένα: φορούσε έναν συνδυασμό από σαλοπέτες και μπλούζες με βολάν, ένα στιλ που η Ιλέιν αποκαλούσε «βικτοριανό βενζινάδικο».

Τα κορίτσια κοροϊδευαν ακατάπαυστα την κυρία Ογκλ. Μερικές φορές ένιωθαν λες και δεν υπήρχαν αρκετές ώρες στη μέρα για όλες τους τις κοροϊδίες. Τα πάντα επάνω της ήταν αστεία – ακόμα και το όνομά της, γιατί ποιος θα 'θελε να τη γλυκοκοιτάξει;* Μα την είχαν επίσης και σαν προειδοποίηση, πόσο επικίνδυνο ήταν να μείνουν στην πόλη και να «φορτωθούν» τη φροντίδα κάποιου συγγενούς.

Η κυρία Ογκλ δεν είχε αντιληφθεί τίποτα απ' όλα αυτά. Λάτρευε την Κας και την Ιλέιν, τις καλύτερες μαθήτριάς της. «Τα κορίτσια μου» τις αποκαλούσε.

Και τότε, μια μέρα, η κυρία Ογκλ δεν εμφανίστηκε στην τάξη. Ήταν πολύ άρρωστη, άκουσαν τόσο άρρωστη ώστε η ετοιμοθάνατη μητέρα της σηκώθηκε από το κρεβάτι για πρώτη φορά εδώ και μια δεκαετία ώστε να τη φροντίσει.

Ήταν ειρωνικό; Ήταν αστείο; Την Κυριακή είδαν την κυρία Ογκλ στη λειτουργία – άσπρη σαν το κερι, με τα μάτια της να εξέχουν από το κεφάλι λες κι είχε συρρικνωθεί. «Τα κορίτσια μου», είπε συγκινημένη, απλώνοντας τα χέρια για να τις αγκαλιάσει από το αμαξιδίδι της. Ήταν τόσο τραγικό, που χρειάστηκε να δαγκώσουν τα χείλη τους για να μη βάλουν τα κλάματα. Μα είχαν επίσης μια αδιόρατη αίσθηση πως το φταίξιμο ήταν δικό τους – ότι την έκαναν να καταρρεύσει με όλες αυτές τις αδιάκοπες κοροϊδίες τους.

Το ξέχασαν αμέσως μόλις εμφανίστηκε η δεσποινίς Γκρίαν· ξέχασαν ακόμα και την ύπαρξη της κυρίας Ογκλ. Μπήκε από την πόρτα μ' ένα άσπρο κουστούμι που τόνιζε τα μακριά, εκπληκτικά κόκκινα μαλλιά της, προχώρησε κατευθείαν στον μαυροπίνακα κι έγραψε με κεφαλαία γράμματα ΠΟΙΗΤΡΙΕΣ.

* Ogle στα αγγλικά σημαίνει γλυκοκοιτάζω. (Σ.τ.Μ.)

Και μόνο η εμφάνισή της έδειχνε ολοφάνερα ότι δεν ήταν ούτε γεροντοκόρη ούτε τραγική. Όταν τη βρήκαν στα σόσιαλ το ίδιο βράδυ, η άποψή τους επιβεβαιώθηκε. «Είναι περίπλοκο...» έγραφε για τα προσωπικά της. Στις φωτογραφίες του προφίλ της, η ζωή της έμοιαζε μ' ένα αδιάκοπο πάρτι, από τη μια πόλη στην άλλη, σαν ταινία του Τζέιμς Μποντ. Εδώ ήταν σ' ένα κλαμπ στη Βαρκελώνη. Τώρα πόζαρε στις πολεμίστρες ενός κάστρου στην Πράγα. Σε μια παραλία στην Καλιφόρνια, ένα ηλιοβασίλεμα στροβιλιζόταν γύρω της λες και το εξέπεμπαν τα υπέροχα κόκκινα μαλλιά της. Στο Δουβλίνο καθόταν ξυπόλυτη μπροστά σε μια υπαίθρια φωτιά. Όλοι οι γνωστοί της ήταν όμορφοι. Ακόμα κι οι γέροι, παρατήρησε η Ιλβίν.

Τι στην ευχή έκανε εδώ; Γκρίαν, Γκρίαν... μουρμούρισε συλλογισμένος ο μπαμπάς της Κας, όταν εκείνη το ανέφερε την ώρα του φαγητού. Πριν από μερικά χρόνια πούλησε ένα Πασάτ σ' έναν Γκρίαν. Για περίμενε – μήπως ήταν ένα Φάμπια; Για περίμενε μια στιγμή να σκεφτώ.

Έχει τόσο καιρό να πουλήσει αυτοκίνητο που δε θυμάται καν, σχολίασε δηκτικά η Ιμέλντα.

Οχ, Χριστέ μου, μην αρχίζεις, διαμαρτυρήθηκε ο Ντίκι.

Η δεσποινίς Γκρίαν μπορεί να είχε κάποια σχέση με τον άντρα που αγόρασε το Πασάτ ή το Φάμπια· δεν το έμαθαν ποτέ. Στην τάξη δε μιλούσε για το παρελθόν, ούτε για το παρόν της με τα κάστρα και τα ηλιοβασιλέματα. Μιλούσε για τις ποιήτριες.

Οι ποιήτριες είχαν είτε φαντασμαγορικές, παθιασμένες ζωές, είτε βασανισμένες κι άθλιες. Μερικές φορές είχαν κι από τα δύο. Τους μίλησε για την Άννα Αχμάτοβα, μια Ρωσίδα που στα νιάτα της έμοιαζε με σταρ του κινηματογράφου κι έγραφε για όλες τις ερωτικές της σχέσεις, μα όταν γέρασε τα γραπτά της απαγορεύτηκαν από την κυβέρνηση και σκότωσαν τον άντρα της, έριξαν τον γιο της στη φυλακή και της πήραν την πένα και το χαρτί για να μην μπορεί να γράψει. Τους μίλησε για την Αν Σέξτον και την Ελίζαμπεθ Μπίσοπ, δυο γυναίκες ταλαντούχες και παρεξηγημέ-

νες, που αυτοκτόνησαν και που οι υπέροχα φριχτές ζωές τους έμοιαζαν κι οι ίδιες με ποιήματα, μομφές για τον κόσμο, ο οποίος ήταν ανάξιός τους. Τους μίλησε για τη Σαμφώ, μια ποιήτρια των αρχαίων χρόνων από τη Λέσβο και, όταν άκουσε μερικά πνιχτά γελάκια, τους απήγγειλε ένα ποίημα όπου η Σαμφώ ζηλεύει βλέποντας τη γυναίκα που αγαπάει να γελάει μ' έναν άντρα, και δεν μπορεί να μιλήσει, και οι φλόγες κυματίζουν κάτω από το δέρμα της και τα αυτιά της βουίζουν.

Οι άνθρωποι φαντάζονται ότι τα ποιήματα είναι λεπτεπίλεπτα και περίπλοκα, είπε, σαν τα δαντελένια σεμεδάκια. Στην πραγματικότητα, όμως, μοιάζουν με γαμψά νύχια, σαν τα μεταλλικά σουβλιά που χρησιμοποιούν οι ορειβάτες για να βρουν πιασίματα στην κάθετη επιφάνεια ενός παγετώνα. Γράφοντας ένα ποίημα, οι ποιήτριες διαπερνούσαν τη γλιστερή, τιποτένια επιφάνεια της ζωής στην οποία ήταν έγκλειστες προκειμένου να φτάσουν στην παθιασμένη πραγματικότητα που παλλόταν από κάτω. Αντί να γκρεμιστούν από την απόκρημνη επιφάνεια, σκαρφάζονταν στίχο με στίχο, ώσπου στέκονταν επιτέλους στην κορυφή του βουνού. Και τότε ίσως, ίσως και να 'βλεπαν για μια στιγμή τον κόσμο όπως πραγματικά είναι.

Είναι εκπληκτική, αποφάνθηκε η Ιλέιν, όταν χτύπησε το κουδούνι, σηματοδοτώντας το τέλος του μαθήματος.

Ήταν εκπληκτική. Δύσκολα φανταζόταν κανείς μια γυναίκα τόσο εντυπωσιακή και καλλιεργημένη να πλησιάζει έστω το σχολείο τους. Από τη μια μεριά, τους έδινε ελπίδα, ότι κι αυτές επίσης θα μπορούσαν να ξεφύγουν και να ξεκινήσουν τη ζωή τους από την αρχή· από την άλλη, έκανε τη διαφυγή να μοιάζει ακόμα πιο επείγουσα, καθώς έβλεπαν την πόλη τους όπως θα πρέπει να την έβλεπε και η δεσποινίδα Γκριάν, χωρίς κανένα πνεύμα, καμιά ποιητικότητα. Στο σπίτι, η Κας είδε τους γονείς της με άλλα μάτια: τον Ντίκι να χάνει τα μαλλιά του, ωχροό και πλαδαρό γύρω από τα χείλη, καμπουριασμένο κάτω από το βάρος της αποτυχημένης επιχείρησής του· την Ιμέλντα παστομένη με μείκ απ,

παρότι ήταν όλη μέρα στο σπίτι, με ένα πρόσωπο σαν μάσκα την οποία κρατούσε σε απόσταση από τον εαυτό της. Ναι, ήταν εύκολο να τους φανταστεί να πέφτουν, να πέφτουν από την πλαγιά του βουνού σ' ένα ρήγμα.

Απόψε, στη διάρκεια του φαγητού, τσακώθηκαν για τις «σπατάλες» της μητέρας της. Ο μπαμπάς ήθελε η μαμά ν' αλλάξει το συμβόλαιο του κινητού της για ένα φτηνότερο. Η μαμά είπε στον μπαμπά ότι απαιτούσε μεγάλο θράσος να μιλάει στον οποιονδήποτε για συμβόλαια. Τώρα κάθονταν σε διαφορετικά δωμάτια – ο μπαμπάς έπινε μπύρα μπροστά στην τηλεόραση, η μαμά έγγραφε στο κινητό της, με τα μακριά, οβάλ νύχια της να χτυπάνε στο τζάμι της οθόνης. Όταν ακούστηκε το κουνούνι της εξώπορτας, κανείς από τους δυο δε φάνηκε να το προσέχει καν. Καλό αυτό, γιατί ήταν η Ιλέιν.

Το πρόσωπό της ήταν αναποκοκκινισμένο. Βρήκα κάτι, της ανακοίνωσε.

Η Κας δεν ήταν σίγουρη ότι ήθελε την Ιλέιν στο σπίτι αν επρόκειτο να συνεχιστούν οι καβγάδες, η φίλη της όμως την είχε ήδη προσπεράσει. Έπρεπε να σου το δείξω η ίδια, είπε. Η Κας την ακολούθησε στο δωμάτιό της επάνω, όπου η Ιλέιν άνοιξε το λάπτοπ κι έκανε πίσω για να δει η Κας. Εκείνη έσκυψε μπροστά, κοίταξε την οθόνη κι έμεινε με το στόμα ανοιχτό. Αχ, Θεούλη μου, αναφώνησε. Ναι, είπε η Ιλέιν. Αυτή είναι; ρώτησε. Η Ιλέιν σκρόλαρε προς τα κάτω. Να τη, φορούσε το άσπρο κουστούμι και χαμογελούσε αινιγματικά, με τα κόκκινα μαλλιά της να πέφτουν στους ώμους σαν αντεστραμμένες φλόγες. «Η Τζούλι Γκρίαν έκανε μεταπτυχιακό στο Τρίνιτι», έγγραφε από κάτω. «Έχει ζήσει στο Παρίσι και στη Νέα Υόρκη».

Η Κας οπισθοχώρησε μακριά από το λάπτοπ της Ιλέιν σαν χαμένη. Η δεσποινίς Γκρίαν ήταν ποιήτρια *η ίδια!* Είχε γράψει μια ποιητική συλλογή –ένα ολόκληρο βιβλίο!– με τίτλο *Αλάτι: Ένα φυλλάδιο*. Απίστευτο. Ταυτόχρονα, έμοιαζε απόλυτα λογικό. Ξαφνικά ήταν αδύνατον να φανταστεί κανείς ότι δεν ήταν ποιήτρια.

Η οικογένεια Μπαρνς έχει σοβαρά προβλήματα. Η κάποτε επικερδής αντιπροσωπεία αυτοκινήτων του πατέρα, του Ντίκι, πάει από το κακό στο χειρότερο λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ιρλανδία. Εκείνος ωστόσο αρνείται να αντιμετωπίσει την κατάσταση και περνά τις μέρες του στο δάσος. Η γυναίκα του η Ιμέλντα πουλά τα κοσμήματά της στο eBay, ενώ η έφηβη κόρη τους Κας, άριστη μαθήτρια έως πρόσφατα, φαίνεται αποφασισμένη να φτάσει ως τις εξετάσεις για το πανεπιστήμιο πίνοντας και ξενυχτώντας κάθε βράδυ. Και, τέλος, ο παραμελημένος δωδεκάχρονος ΠιΤζέ καταστρώνει σχέδιο απόδρασης από το σπίτι.

Τι συνέβη και πήγαν όλα στραβά; Ένα παγωμένο κομμάτι του οδοστρώματος, μια απλή εξυπηρέτηση σε έναν γοητευτικό ξένο, μια μέλισσα που παγιδεύτηκε κάτω από το νυφικό πέπλο – μπορεί μία μόνο στιγμή κακοτυχίας να αλλάξει την κατεύθυνση μιας ολόκληρης ζωής; Και αν η ιστορία είναι προδιαγεγραμμένη, υπάρχει ακόμα χρόνος να βρεθεί ένα ευτυχές τέλος;

Ένας θρίαμβος του κωμικοτραγικού. Δε θα διαβάσετε πιο λυπητερό, πιο αληθινό, πιο αστέιο μυθιστόρημα αυτή τη χρονιά.

The Guardian

Γενναιόδωρο, καθηλωτικό, οξυδερκές και συντριπτικό. Το είδος του μυθιστορήματος που γίνεται φίλος σου για μια ζωή.

Financial Times

Δεν υπάρχει άλλος τρόπος να χαρακτηριστεί: είναι αριστούργημα.

Los Angeles Times

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
p s y c h o g i o s . g r

ISBN: 978-618-01-5887-8

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΣ: 29895